

Souhrn

Tato práce se zaměřila na tzv. potraviny pro diabetiky v české maloobchodní síti. Teoretická část přináší pohled na onemocnění *diabetes mellitus* z hlediska historického vývoje, rozdělení tohoto onemocnění, jeho terapie včetně nutričních opatření a aspekty spojené s tzv. potravinami pro diabetiky a související legislativou. Praktická část si kladla za cíl průzkum maloobchodní sítě mapující dostupnost tzv. potravin pro diabetiky na českém trhu. Vybranými příklady přibližuje složení těchto specifických potravin, jejich vhodnost a důležitost ve výživě pacientů s onemocněním DM.

Nabídka tzv. potravin pro diabetiky byla zjištěna v 11 ze 13 navštívených obchodů. Potraviny byly umístěné v neoznačených koutcích či mezi běžnými potravinami. V rámci sledovaného vzorku potravin významně dominovaly sladkosti, které se často vyznačovaly vysokým obsahem nasycených tuků, jednoduchých cukrů a nízkým obsahem vlákniny, které nekorespondují s doporučeními pro výživová opatření při onemocnění DM. Některé konkrétní potraviny sice nabízely jistou výhodu v podobě nízkého obsahu nasycených tuků či jednoduchých cukrů, nicméně v tomto ohledu není označení na obale jako je např. „dia“ či „bez cukru“ jednoznačně návodné a je nutné se orientovat dle výživového složení jednotlivých potravin. Označení sledovaných potravin bylo značně variabilní a odvolávalo se na obsah sacharidů a sladidel či na doporučení pro diabetiky. Vyhláška č. 54/2004 Sb. již však potraviny pro diabetiky ani požadavky na jejich značení nedefinuje. Důsledná edukace pacientů s DM ohledně výživových opatření a se jeví jako nenahraditelná a nápomocná, jak si vhodné potraviny na trhu vybírat. Pro naplnění požadavků nutričních doporučení pro DM vycházející z racionální stravy, která by měla být pestrá a vyvážená, by měly být zařazovány běžné potraviny, které jsou také mnohdy chuťově přijatelnější.

Klíčová slova: *diabetes mellitus*, výživová doporučení pro diabetiky, tzv. potraviny pro diabetiky, značení potravin, nutriční hodnoty